

STÁTNÍ ÚSTŘEDNÍ ARCHIV V PRAZE
ZRUŠEN STUPĚŇ UTAJENÍ

Důvod:

490/2070 - 184/80

Podpis:

Dr. Alena Nosková

Podpis:

TAJNÉ

Výtisk číslo: 25

VNITROSTRANICKÁ INFORMACE

75

Č. j.: inf. (03224) 75

Počet listů:

Počet výtisků: 27

Den vydání: 11. května 1989

OBSAH

Informace o politické situaci k 10. květnu 1989

- Informace o politické situaci v krajích
 - Poznatky z oddělení ÚV KSČ k politické situaci v přímo řízených ZO KSČ
 - Informace o působení opozičních skupin
 - Jednotlivá upozornění, a názory
-

Informace o politické situaci v krajích k 10. květnu 1989

Politickoorganizační práce stranických orgánů a organizací v jednotlivých krajích je věnována zajištění realizace úkolů vyplývajících z politickoorganizačního zabezpečení výročních členských schůzí a konferencí strany. V současném období je kladen důraz na kádrovou přípravu a náročný průběh besed se všemi členy a kandidáty KSČ.

Poznatky z dosavadního průběhu besed nasvědčují, že takováto příprava výročních členských schůzí byla ve většině ZO KSČ správně pochopena, jako cesta k aktivizaci strany před XVIII. sjezdem KSČ. Například Městský výbor KSS Bratislava konstatuje, že besedy svým charakterem mají mobilizující účinek, zejména na méně aktivní členy strany. Stejně tak pozitivně hodnotí obsahovou úroveň besed KV KSS Středoslovenského, Východoslovenského kraje a KV KSČ Západočeského a Jihočeského kraje. V okrese Rožňava (Východoslovenský kraj) a ve většině ZO KSS Středoslovenského kraje se blíží besedy k svému závěru, v Praze 1 se uskutečnily ve 20 % ZO KSČ, v Jihočeském kraji na úseku průmyslu jsou ve svém počátku a většina se jich konala na školách, kulturních a obchodních organizacích.

Ze získaných zkušeností vyplývá, že komunisté se kriticky vyjadřují k práci stranické organizace, k problémům ve společnosti a jednotlivých pracovištích a k plnění hospodářských úkolů. Je vznášena řada námětů jak zkvalitnit politickou a hospodářskou činnost. Konkrétní a neformální diskuse umožňuje získání hlubších informací o politicko-výchovné činnosti každého člena a kandidáta strany, o jeho vytíženosti, problémech osobního a společenského života. Kritičtější atmosféra převládá zejména v dělnických organizacích. Často se zde projevuje, že komunisté plně chápou nutnost zvýšení aktivity a zlepšení kvality vlastní práce,

ale chtěli by rovněž vidět i výsledky, které přinese jejich pracovní úsilí.

Vedle pozitivních příkladů se vyskytují snahy některých členů ZO KSČ vyhnout se vyjádření k vlastním problémům a sebekriticky hodnotit svůj podíl na práci ZO KSČ. Jejich pozornost se zaměřuje především na kritiku práce centrálních orgánů, úrovně zásobování spotřebitelské sítě apod. Někteří z nich odmítají vykonávat stranické funkce, například OV KSČ Trutnov (Východočeský kraj) uvádí, že na úseku zemědělství a vesnických ZO KSČ se jedná o 50 % současných členů výborů ZO KSČ. V některých základních organizacích Jihočeského kraje se přes organizační pomoc okresních výborů a zřejmou snahu výborů ZO KSČ ukazují v naplňování záměrů besed značné rozdíly, které jsou přímým odrazem úrovně práce dané základní organizace. To bylo důvodem, že některé OV KSČ, například v Českém Krumlově, Táboře v průběhu dubna zastavily besedy a na poradách s funkcionáři ZO KSČ znovu rozebraly cíle a úkoly s důrazem na důslednější přípravu, včetně návrhů konkrétních úkolů jednotlivcům.

Znovu se objevují upozornění, například z Prahy 5, že z besed vplynuly i žádosti o ukončení členství ve straně (Obvodní podnik služeb, Ředitelství výstavby spojů). OV KSS ve Svidníku (Východoslovenský kraj) konstatuje, že ve dvanácti případech dojde ke zrušení členství ve straně pro nezáměr, pasivitu a náboženskou zatíženost. PV KSČ Škoda Plzeň (Západočeský kraj) eviduje 40 protokolů o ukončení členství v KSČ. V souvislosti s organizováním a vedením besed v Jihočeském kraji byly zachyceny zprávy, že v některých oblastech republiky, především v místech soustředěného průmyslu, odmítá větší množství dělníků a technickohospodářských pracovníků své další členství ve straně (údajně z důvodu současné situace v naší ekonomice a nedostatečného zásobování vnitřního trhu).

Územní stranické orgány věnují pozornost průběhu a výsledkům besed, průběžně je vyhodnocují a takto získaných zkušeností operativně využívají v další přípravě výročních členských schůzí a stranických konferencí.

x

Krajské (městské) výbory strany informují o ohlasech na 13. zasedání ÚV KSČ a přístupech k jeho rozpracování v základních organizacích. Shodně uvádějí, že komunisté i bezpartijní oceňují projednání problematiky školství na zasedání ÚV KSČ, využití připomínek a námětů z veřejné diskuse při jeho přípravě. Názory na obsah zprávy předsednictva ÚV KSČ, diskusi i usnesení jsou rozdílné. Vedle těch, které přednesenou zprávu hodnotí jako hlubokou, kritickou analýzu současného stavu školství, se objevuje řada kritických názorů. Například pracovníci školství z okresu Pelhřimov (Jihočeský kraj) od zasedání očekávali, že problémy budou nejen konstatovány, ale stanoveny konkrétní cesty k jejich odstranění. Postrádají mimo jiné řešení takových problémů, jako jsou vysoké počty žáků ve třídách, odpovědnost rodiny za výchovu dětí, velké rezervy v návaznosti jednotlivých stupňů škol, nedostatečná materiálně-technická vybavenost odborných škol, neúčelnost některých administrativních prací, například inventarizace. Uvádějí, že není stanoven profil absolventa gymnázia, domnívají se, že přijímací zkoušky na střední školy by měly být záležitostí těchto škol apod.

Očekávání nesplnilo ani vystoupení ministryně školství, mládeže a tělovýchovy ČSR s. Synkové; neuvedla závazné termíny řešení existujících nedostatků. Kritizován byl i diskusní příspěvek ředitele Čs. televize s. J. Zelenky - nevyjádřil se k podílu televize na zvyšování estetické a mravní výchovy.

Na jednáních stranických skupin ZO KSS dřevařské fakulty Vysoké školy dřevařské a lesnické ve Zvolenu (Středo-slovenský kraj) zazněly názory, že projekt dalšího rozvoje čs. výchovně vzdělávací soustavy přijatý v roce 1976, byl na 13. zasedání hodnocen všeobecně a vyhýbavě. Na členské schůzi ZO KSS rektorátu této školy uvedli, že od roku 1948 se připravuje již šestá reforma.

Západočeský krajský výbor strany uvádí, že v Plzni-městě očekávali pedagogičtí pracovníci od 13. zasedání více konkrétních závěrů s uvedením odpovědnosti za jejich realizaci, přijetí konečného rozhodnutí k základním a učňovským školám. Na členské schůzi ZO KSČ při 28. základní škole bylo konstatováno, že dokud se neuspořádají osnovy, nedají do pořádku učebnice, těžko můžeme na školách změnit vyučování. Byly vzneseny dotazy, kdo je odpovědný za nízkou kvalitu učebnic a proč dochází k jejich přepracovávání formou změn několika vět či obrázků. Ze Škody Plzeň je poukázováno na to, že usnesení 13. zasedání je obecné, přijaté závěry jsou odtržené od života. Z okresu Cheb jsou v souvislosti se zasedáním ÚV KSČ ke školství signalizovány negativní reagence na zhoršující se stav školských zařízení (gymnázium Cheb, zvláštní škola Cheb). Kritizována je i zdoluhavá výstavba střední zdravotnické školy.

Na členské schůzi ZO KSS SOU služeb v Popradě (Východoslovenský kraj) uvedl s. Istok, že žáci učiliště se musí učit tomu, co nebudou pak ve své profesi potřebovat. V současné koncepci převládá především teoretická výuka. Obdobné názory zazněly i ve SOU elektrotechnickém Tesly Stropkov v okrese Svidník v témže kraji. Upozornili zde na nutnost modernizovat formy a metody výuky ve středním odborném učilišti. Od zasedání ÚV KSČ očekávali dořešení problematiky řízení učilišť a nastínění vzorového modelu SOU.

Na členské schůzi ZO KSS Gumotex Banská Bystrica (Středoslovenský kraj) navrhla s. Richterová takové změny struktury výuky v učebním oboru krejčí, při nichž by byl podstatně zvýšen podíl praxe a ve 3. ročníku by teoretickou výuku tvořily pouze odborné předměty.

Při setkání tajemníka KV KSČ s rektorem a děkany vysokých škol ve Východočeském kraji dne 2. 5. 1989 tlumočili akademičtí funkcionáři stanoviska k aktuálním otázkám které se týkají vysokých škol. K poslední variantě návrhu zásad novelizace zákona o vysokých školách není reálná možnost se kvalifikovaně vyjádřit a seznámit s ním pedagogické a studentské kolektivy. Lékařská a farmaceutická fakulta v Hradci Králové materiály obdržely 27.4.1989 s tím, že připomínky mají být 6.5.1989 na rektorátě University Karlovy v Praze. Dále uvedli, že dle metodiky ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČSR je účast studentů vysokých škol na chmelové brigádě dobrovolná. V rozporu s tím jsou však jinými resorty předepsány závazné počty studentů, které musí jednotlivé vysoké školy a fakulty zajistit.

Územní stranické orgány věnují mimořádnou pozornost správnému chápání obsahu a závěrů 13. zasedání ÚV KSČ a jeho zabezpečování v podmínkách základních organizací. Například v Západoslovenském kraji byl na poradě aparátu, v lektorských skupinách, na seminářích a poradách funkcionářů ZO KSS kladen důraz na to, aby bylo pochopeno, že ústřední výbor přijal politickou linii pro další rozvoj školství a zavázal komunisty k jejímu naplňování. V okrese Karlovy Vary (Západočeský kraj) uspořádalo ideologické oddělení OV KSČ poradu aktivistů okresního výboru a předsedů ZO KSČ z úseku školství s cílem poskytnout metodickou pomoc při rozpracování závěrů 13. zasedání. Na poradě vystoupila s. Fajmonová, kandidátka ÚV KSČ.

Jihočeský KV KSČ informuje, že základní organizace na školách přijaly opatření k realizaci závěrů posledního za-

sedání ÚV KSČ. Budou využita při přípravě výročních členských schůzí, budou z nich vycházet i konkrétní úkoly ukládané při besedách se členy a kandidáty KSČ na jednotlivých školách.

V okrese Plzeň-sever (Západočeský kraj) kladou ZO KSČ při rozpracování závěrů 13. zasedání ÚV KSČ důraz na důsledné prostudování zprávy o činnosti KSČ po 12. zasedání. Realizaci závěrů 13. zasedání, zejména pokud jde o přípravu učňovské mládeže, věnují pozornost i některé organizace na úseku průmyslu, například Potravinový ústav, Škoda Ostrov nad Ohří, Triola, Moser. Stranický výbor ve s.p. Karlovarský porcelán uložil komunistům v podnikovém výboru ROH ustavit komisi mládeže, která bude koordinovat činnost mladých lidí v jednotlivých závodech.

X

Krajské (městské) výbory strany opakovaně uvádějí, že v pracovních kolektivech i základních organizacích průmyslových podniků a závodů se kritizuje nevyjasněnost plánu na letošní rok, disproporce mezi jeho jednotlivými částmi, opožďování přestavby velkoobchodních cen a nedostatky v materiálně technickém zásobování. Například v Severočeském kraji na členských schůzích komunisté řady základních organizací vyjadřovali s řešením uváděných problémů nespokojenost (Secheza Lovosice, Severočeské dřevařské závody Jeníkov aj). Připomínky k tomu byly uváděny i na zasedání OV KSČ Litoměřice. Západočeský KV KSČ informuje, že se mnoho hospodářských organizací nadále řídí operativním plánem a nejhorší stav je ve stavebnictví a potravinářském průmyslu. Špatné hospodářské výsledky a neznalost perspektiv vede k hromadným výpovědím zaměstnanců. V Pozemních stavbách Plzeň ji podalo 230 pracovníků, v Montážním závodě spojů 40 zaměstnanců. Na zasedání CZV KSČ Tesla Nýřany bylo kritizováno, že vedení k.p. Tesla-Karlín není schopno ekonomické ukazatele plánu rozepsat.

Intenzita kritiky přestavby velkoobchodních cen narůstá. Například na poradě předsedů CZV KSČ průmyslových podniků v okrese Domažlice (Západočeský kraj) byl vyjádřen závěr, že přestavba velkoobchodních cen je zmetek. V Jihočeském kraji vedoucí hospodářští pracovníci vyjadřují názor, že se původní záměry této akce uskutečnit nepodařilo. Velkoobchodní ceny mají i nadále nákladový charakter, protože za společensky nutné jsou považovány oborové náklady. Hovoří o tom, že bude nezbytné nadále čelit tlaku dodavatelských podniků na zabezpečení jejich financování neodůvodněným zvyšováním cen.

Situace v materiálně technickém zásobování se nelepší. Odběratelé často musí přistoupit na všechny podmínky dodavatele, chtějí-li získat materiál nezbytný pro výrobu. Potížemi jsou postiženy zejména hospodářské organizace závislé na mnoha subdodavatelích. Patří k nim například s.p. Škoda Plzeň. Komunisté z vedení tohoto podniku sdělují, že ministerstvo hutnictví, strojírenství a elektrotechniky ČSSR se na řešení rozporů v dodávkách nepodílí, protože po schválení zákona o státním podniku k tomu nemá potřebnou pravomoc. Státní zakázky nejsou v energetickém i dopravním strojírenství využívány a tak jmenovité úkoly i dosavadní závazné úkoly státního plánu si musí materiálově zabezpečovat sami. Toho využívají dodavatelé, kteří ultimativně požadují devizovou výpomoc pro nákup komponentů do nátěrových hmot, různých dalších chemikálií, elektrotechnického izolačního materiálu a řady dalších položek. Celkový dovoz zboží z nesocialistických zemí za nepostačující tuzemské dodávky dosahuje u s.p. Škoda Plzeň 40 - 50 miliónů Kčs ve franko cenách, což je 10 % devizových zdrojů. Největší potíže jsou s dodávkami ze s.p. Závody silnoprůdové elektrotechniky Praha, které ohrožují kompletaci elektrických lokomotiv, trolejbu-

sů, generátorů, motorů velkých výkonů aj. V letošním roce se značně zhoršily rovněž dodávky plechů z Vítkovických železáren a strojíren Klementa Gottwalda v Ostravě. Napjatá situace je v dodávkách oceli, včetně betonářské, cementu a dalších stavebních materiálech. Mnozí dodavatelé dávají přednost exportu do nesocialistických zemí před zabezpečením tuzemských odběratelů malosériovými dodávkami s často vyšší technickou úrovní a speciálním provedením. Ke zlepšení dosavadního stavu doporučují komunisté z ředitelství s.p. Škoda Plzeň, aby vláda ČSR přijala opatření zajišťující přednostní uspokojení tuzemských dodávek určených k plnění úkolů státního plánu před exportem a omezením investiční výstavby i útlumem neperspektivních programů vytvořila podmínky pro větší rovnováhu v dodavatelsko-odběratelských vztazích.

k řešení sociálně ekonomickému
oddělení a oddělení stranické
práce v průmyslu, dopravě, sta-
vebnictví a obchodě

Podobně je tomu i v dalších hospodářských organizacích v jiných krajích. Například v ZO KSČ Bytex Rumburk (Severočeský kraj) bylo kritizováno, že závod musí kupovat zářivky z Tesly Praha-Holešovice za devizy, chce-li řešit připomínky pracujících k lepšímu osvětlení pracovišť. V Jihočeském kraji uvádějí stranické organizace v potravinářském průmyslu, že se zhoršují problémy se získáváním obalových materiálů. Dtrůbežářské závody Vodňany musí do Plastimatu Liberec vyslat své pracovníky, aby si zajistili dodání přepravek pro podnik. Ve Frutě České Budějovice je pro nedostatek lahví ohrožena letní aktivita a rovněž výrobci nealkoholických nápojů i pivovary je postrádají.

Pracující vyjadřují souhlas s hlavními záměry přestavby hospodářského mechanismu. Značně rozšířené jsou však i

názory, že pomalu postupuje a spíše se o ní jen hovoří. Hlavní úkoly se sice stanovily správně, ale jejich praktické uplatňování v důsledku přetrvávání starých přístupů je málo účinné. Mnohde se přechod na státní podniky soustřeďuje převážně na organizační otázky a zkvalitňování vnitropodnikového řízení, rozšíření chodrasčotu i uplatňování větší zasluhovosti v odměňování zůstává na původní úrovni. Rady pracovních kolektivů většinou své místo v činnosti podniku hledají a řeší v podstatě stejné problémy jako závodní výbory ROH.

Územní stranické orgány upozorňují na další problémy v průmyslových podnicích a závodech. Při výstavbě Jaderné elektrárny Mochovce (Západoslovenský kraj) nejsou plněny závěry řídicího štábu zmocněnce vlády ČSSR a porady ministrů ze srpna 1988 a března 1989. V důsledku toho se navrhuje prodloužení termínu uvedení prvního bloku do provozu. V okresech Jindřichův Hradec a České Budějovice (Jihočeský kraj) jsou mezi pracujícími uranových dolů obavy z toho, že dojde ke zrušení těžby v tak krátkém období, že ztratí výhody hmotného zabezpečení podle vyhlášky 98/87 Sb. Někteří na to reagují snahou získat uznání nemoci z povolání a tím i invalidního důchodu.

Předsedové ZO KSČ n.p. Krpa Hostinné (Východočeský kraj) se dotazují, proč Výbor pro stranickou práci v ČSR nesvolává koordinální porady těchto funkcionářů z odvětví papírenského průmyslu, když se připravují nové struktury podniků.

K řešení Výboru pro stranickou práci v ČSR

V současném období již v některých zemědělských podnicích a závodech jednotí za pomoci brigádníků cukrovou řepu. V této souvislosti je upozorňováno na nedostatek ochranných chemických přípravků proti plevelům a škůdcům. Například zemědělci okresu Lito-
měřice (Severočeský kraj) konstatují, že vlivem příznivých klimatických podmínek došlo k posunutí agrotechnických lhůt pro aplikaci těchto přípravků. Výroba však nerespektuje potřeby a požadavky zemědělců. Například přípravky na ochranu řepky olejné proti blýskáčku a dřepčíku nebyly k dispozici v době, kdy jejich použití bylo aktuální.

Dobrých výsledků je celkově dosahováno v živočišné výrobě. Například v Jihočeském kraji jsou plněny všechny úkoly, kromě nákupu jatečných telat, ovcí a koz. Příčinou neplnění nákupu telat je jejich vysoký úhyn. Situací se zabývala i ekonomická komise jihočeského KV KSČ, která přijala opatření směrem k zemědělské prvovýrobě, plemenářské a veterinární službě. Odbor MZVŽ ČSR tuto činnost koordinuje s cílem uvedený problém účinně vyřešit. V tomto kraji byla opakovaně na členských schůzích ZO KSČ značná kritika k dosud neujasněným hospodářským plánům na rok 1989. V zemědělsko-potravinářském komplexu jsou rozšiřovány názory, že MZVŽ očekávají příznivé výsledky hospodaření za I. pololetí t. r. a na základě nich dodatkovými odvody odčerpají podnikům zisk. V kraji narůstá počet připomínek kritizujících zvyšování cen náhradních dílů a zemědělských strojů formou různých příplatků apod.

Na členské schůzi ZO KSČ Okresního oddělení MZVŽ ČSR v Lounech (Severočeský kraj) bylo kriticky upozorněno na to, že pedagogičtí pracovníci vysokých škol požadují refundaci mezd při chmelových brigádách v devizových prostředcích, případně usilují u prohloubení spolupráce zemědělských podniků s vysokými školami v tom smyslu, že podniky by devizově zabezpečovaly nákup některých přístrojů a zařízení pro potřeby škol. Tyto požadavky vycházejí z dopisu náměstka MŠMT s. Šulisty.

(K zaujetí stanoviska oddělení školství, vědy a kultury)

Poznatky východočeského KV KSČ ukazují, že zhruba 15 % zemědělských podniků nedosahuje 4,5 % rentability, se kterou se uvažovalo při stanovení nových nákupních cen. I v tomto kraji sílí kritika zemědělců, včetně jednání stranických schůzí, k nedostatku chemických ochranných přípravků. V Severomoravském kraji v souvislosti s přípravou techniky pro sklizeň píce chybí náhradní díly, zejména na řezačky z NDR a na stroje pro sklizeň sena.

(K řešení oddělení stranické práce v zemědělství, potravinářském průmyslu, lesním a vodním hospodářství)

Na základě poznatků KOR Plzeň (Západočeský kraj) je signalizováno, že zemědělským organizacím byl určen jako hlavní ukazatel zisk bez stanovení základních dodávek zemědělské produkce. Toto opatření snižuje zájem o pěstování brambor, které se jeví pro podniky jako nerentabilní. V okrese Svitavy (Východočeský kraj) na zasedání OVOS pracujících v zemědělství a potravinářském průmyslu byl vysloven nesouhlas s tím, že v nových ekonomických podmínkách se neplnění zisku podniku promítne ve snižování dotací do FKSP z 2,4 na 1,5 %. Je upozorňováno, že to bude mít nepříznivé dopady na zajišťování některých oprávněných požadavků v sociální oblasti.

Západoslovenský KV KSS upozorňuje, že se ve všech 245 JZD uskutečnily výroční členské schůze. Základní dokumenty byly předem projednány v pracovních kolektivech, což přispělo k tomu, že schůze měly pracovní charakter a rovněž diskuse byla zaměřena na splnění hospodářských úkolů. Na jejich podporu byly přijaty i socialistické závazky. Například ve 4 okresech kraje představují navíc výrobu produktů za 68 mil. Kčs.

Z námětů a doporučení, které vzešly při přípravě VČS vyplynulo, že členové doporučují upřesnit a sjednotit postup při opakování volbách, zda je nutné při nich volit ze dvou a nebo více kandidátů, když v prvním kole nedostal žádný potřebný počet hlasů. Současně navrhuje, aby zákon o zemědělském

družstevnictví byl upravený tak, jako je to v zákoně o státním podniku, kde stačí pro zvolení nadpoloviční většina hlasů.

(K řešení oddělení stranické práce v zemědělství, potravinářském průmyslu, lesním a vodním hospodářství)

X

Na základě poznatků stranických orgánů a názorů spotřebitelské veřejnosti je hodnoceno zásobování vnitřního trhu hlavně potravinářským zbožím (výrobky denní spotřeby) jako plynulé. Projevující se nedostatky v rozvozních plánech a kvalitě pekářských výrobků operativně řeší příslušné orgány a organizace. V Praze, Středoslovenském, Jihomoravském a dalších krajích, je nadále kritizován úzký sortiment a kvalita masa, masných, mrazírenských a mléčných výrobků. Například do některých prodejen v okrese Brno - venkov (Jihomoravský kraj) jsou dodávány pouze čtyři druhy tavených sýrů.

Oceňován je dostatek ovoce a zeleniny, kromě mrkve, v obchodní síti. Připomínky jsou k vysokým cenám rané zeleniny a jablek. Komunisté ZO KSČ Strojbal Teplice (Severočeský kraj) poukazovali při besedách, že v minulých letech při neúrodě brambor došlo k mimořádnému zvýšení jejich cen, které zůstaly doposud, přičemž kvalita brambor klesá. Dále poukazovali, že je tomu tak i u vajec, kde byla zrušena sezónní cena a zůstala pouze vyšší zimní cena.

Neuspokojivá situace zůstává nadále u průmyslového a spotřebního zboží (elektronické, elektrotechnické, textilní a drogistické výrobky, obuv, osobní automobily, nábytek apod.), což nepříznivě ovlivňuje názorovou hladinu a je středem stále větší kritiky. Vyvolává to i skeptické názory na schopnost odpovědných orgánů řešit nedostatky v obchodní síti. Například v okrese Sokolov (Západočeský kraj) jsou poznatky, že veřejnost nebere opatření vlády vážně. Podle názoru občanů se zásobování vnitřního trhu stále více zhoršuje a rozšiřuje se sortiment nedostatkového zboží. V Severo-

českém kraji ve stranických organizacích, například VIŽ Chomutov, při besedách v kursech KPŠ, v útvarech stranického vzdělávání a mezi veřejností sílí kritika na nedostatek všech druhů výrobků v nižších cenových relacích (hlavně obuv, oděvy, textil). V této souvislosti občané jako jednu z příčin uvádějí tzv. pseudoinovaci. Bez nepatrné úpravy výrobků a zvýšení kvality dochází k nepřiměřenému růstu cen. Podobné názory jsou vyslovovány i v dalších krajích. Ve Východoslovenském kraji (Košice - město a okres Michalovce) vyvolávají negativní postoje občanů zvýšené nákupy turistů, především ze Sovětského svazu, kteří skupují nedostatečné zboží.

(spodní prádlo, punčochové zboží, obuv, kojenecké soupravy, potraviny apod.).

ZO KSČ Drobné zboží Cheb (Západočeský kraj) signalizuje zhoršující situaci při nákupu zboží od výrobců, což nepříznivě ovlivní uspokojování spotřebitelů u dětských kočárků, ředidel, barev, filmů a částečně i kosmetiky. Na obdobný stav upozorňuje rovněž spotřební družstvo Jednota Domažlice tohoto kraje. Poukazují, že nabízený sortiment od výrobců neodpovídá spotřebitelské poptávce, pouze zájmu výrobců. Na předsednictvu OV KSČ Klatovy zazněla připomínka ke způsobu prodeje osobních automobilů a nábytku (pořadníky). Doporučují, aby byly zavedeny jiné formy.

Územní stranické orgány ve zprávách upozorňují na prohlubující se nedostatky v zabezpečování trhu stavebním materiálem. Narůstá kritika, jak ze strany stavebních organizací, národních výborů (zejména při plnění volebních programů NF), tak i zájemců o individuální bytovou výstavbu a údržbu stávajících domků. Opatření vlády ČSSR ke zvýšení příspěvku pro mladá manželství na individuální výstavbu jsou vítána. Zpochybňována je však jejich účinnost při současném nedostatku různých druhů stavebnin (cement, cihly, vápno, obklady atd) a stavebních parcel. Současně jsou vyslovovány obavy o jejich materiálové zajištění. Například v Zemědělských stavbách České Budějovice (Jihočeský kraj) již nejsou vykrývány limity cementu, což značně ohrožuje plnění plánovaných úkolů. Podnik Bytostav, závod 02 Havířov (Severomoravský kraj) na základě uskutečněného průzkumu v okrese Karviná hodnotí zásobování stavebním materiálem jako velmi

kritické, chybí celá řada položek. Pro individuální výstavbu za leden - březen 1989 je již celoroční fond vyčerpán, například u cementu ze 43 %, vápna z 51 %, zdícího páleného materiálu ze 69 %, nepáleného zdícího materiálu ze 69 %, oken ze 67 %, řeziva 109 % atd. Současný nepříznivý vývoj v dodávkách uvedeného materiálu ovlivní i letošní plánovanou individuální výstavbu u 270 stavebníků v okrese. Většina druhů stavebního materiálu se v okrese Karviná nevyrábí, je závislý na mimookresních zdrojích, a proto žádá o pomoc ÚV KSČ při řešení uvedeného problému.

(K řešení oddělení stranické práce
v průmyslu, dopravě, stavebnictví
a obchodě)

Zdravotnická zařízení opětovně upozorňují na problémy v zajišťování léků. Například v Městském ústavu národního zdraví Plzeň (Západočeský kraj) je kritický nedostatek základních druhů léků pro astmatiky a chybí cytostatika. Rovněž v Jihočeském a Východoslovenském kraji chybí léky pro srdeční a diabetické onemocnění. V Jihočeském kraji bylo šetřením zjištěno, že NDR přestala dodávat nejpoužívatelnější lék Tachmalkor a situace má být řešena dovozem ze SSSR, zatím se však zlepšení neprojevuje.

(K řešení sociálně ekonomickému
oddělení)

Ze zasedání stranických orgánů

Okresní výbor KSČ v Liberci (Severočeský kraj) projednal plnění plánu v letošním roce v průmyslových podnicích a závodech. Na zasedání se nejdříve vyjádřili k problémům v dlouhodobě neplnících závodech Praga v Hrádku nad Nisou, Plastimat Liberec a Elitex Chrastava zástupci nadřízených podniků, VHJ a ministerstva hutnictví, strojírenství a elektrotechniky ČSSR. Ve svých vystoupeních však pouze zopakovali dříve známá stanoviska bez návrhů konkrétních opatření zabezpečujících odstranění nedostatků. Tato část jednání měla charakter odborné pracovní porady a teprve v další diskusi, kdy vystoupili vedoucí pracovníci neplnících závodů i členové OV KSČ, bylo poukázáno na nedostatky a problémy, jež nejsou řešeny. Přitom se projevil odlišný přístup řídicích pracovníků z neplnících závodů a těch hospodářských organizací, jež se s úkoly plánu vyrovnat dokázaly. První spatřovali řešení situace převážně ve změně přístupu nadřízených hospodářských orgánů, druzí naopak prokazovali konstruktivní přístupy k řešení nedostatků ve vlastní práci (například v potřebě zlepšovat politické vedení, zainteresovat více pracovní kolektivy). Stavem v neplnících závodech a postupem nadřízených hospodářských orgánů se na základě zasedání OV KSČ zabývalo oddělení stranické práce v průmyslu, dopravě, stavebnictví a obchodě ÚV KSČ. Projednalo s příslušnými zodpovědnými pracovníky problémy a zajistilo přijetí opatření jež jsou plněna.

Zasedání OV KSČ v Karlových Varech a Domažlicích projednala realizaci závěrů 3. zasedání ÚV KSČ k dalšímu vývoji a zkvalitňování členské základny strany. V Karlových Varech po úvodní zprávě vystoupili jednotliví tajemníci OV KSČ formou skládání účtů. Ani k jednomu vystoupení nebyly připomínky, dotazy, scházelo i stanovisko předsednictva OV KSČ. V diskusi bylo poukázáno na řadu problémů, jež je nutno řešit. V nejbližší době odejde do důchodu větší počet členů strany z řad učitelů a je proto účelné již nyní hledat za ně náhradu. Ochota dělníků vstupovat do strany je závislá v převážné míře na stavu řešení hospodářských a sociálních problémů podniků a závodů. Hluběji se musí vyhodnocovat příčiny poklesu členů SSM. Mladí lidé často kritizují, že sdělovací prostředky často přinášejí zprávy o problémech i nedostatkách bez jejich řešení.

V Domažlicích skládali účty ze zabezpečování úkolů spojených s přijímáním do strany předsedové CZV KSČ Elitex, Liaz a Čs. státní statek Domažlice. Přitom bylo konstatováno, že i když se realizuje řada opatření, nepřináší vynaložené úsilí odpovídající výsledky.

Péčí o výchovu mladé generace a její přípravou pro vstup do strany se zabývalo předsednictvo OV KSS Bratislava I. Přitom se ukázalo, že nejhorší podmínky k využívání volného času má dělnická mládež. Mnohde dochází i ke zneužívání její aktivity. Například ve s.p. Pivovary Bratislava svazáci upravili nevyužívané prostory pro klub mládeže a ty jim pak vedoucí pro jiné účely zabrali. Příprava mladých lidí pro vstup do strany je stále ještě často formální, zaměřená hlavně na dosažení směrných čísel. Ze 120 kandidátů obdrželo stanovy 29 až na týdenním školení a 20 těsně před ním. Výběr neodpovídá náročným kritériím, což se projevuje ve zvýšeném počtu vyškrtávání a vyloučení během kandidátské lhůty. Předsednictvo přijalo opatření ke zlepšení dosavadního stavu.

Na zasedání okresního výboru KSČ Jindřichův Hradec (Jihočeský kraj) k zabezpečení výročních členských schůzí ZO KSČ a stranických konferencí byly v diskusi kritizovány vysoké ceny mechanizačních prostředků pro zemědělství, které se po úpravě velkoobchodních cen ještě 1,5 - 2 x zvýšily. Požadovalo se vydání metodických pokypů pro volby na výročních členských schůzích a stranických konferencích.

K řešení politickoorganizačnímu
oddělení ÚV KSČ

Jednotlivá upozornění a názory

Delegovaný zástupce ÚV KSČ upozornil, že na členské schůzi 10. ZO KSČ Avia Praha 9 bylo v diskusi hovořeno o projevu se invektivách vůči komunistům. Například technik Junek z jiného hospodářského střediska pronášel výroky "nemáme vozy, budeme vyvážet komunisty".

Na členské schůzi ZO KSČ Autodružstvo Praha 3 byl vznesen dotaz, do jaké míry se mohou komunisté spolehnout na ÚV KSČ (v souvislosti s pochybnostmi nad postupem přestavby) a s tím, že situace na vnitřním trhu se mění jen velmi pomalu.

Vedoucí tajemník OV KSČ Přerov (Severomoravský kraj) upozorňuje na to, že nižší stranické orgány i ZO KSČ dostávají příliš mnoho úkolů od vyšších orgánů v krátkém časovém období. Například v roce 1988 bylo uloženo rozpracovat závěry 19 zasedání vyšších stranických orgánů z toho 5 zasedání ÚV KSČ, 6 zasedání KV KSČ, 6 zasedání OV KSČ a závěry okresní a krajské konference. Je otázkou, zda ZO KSČ jsou schopny tato množství v daném čase promyslet, rozpracovat a realizovat v okruhu své působnosti. Podobně hovořil i člen severomoravského KV KSČ s tím, že by se mělo více zvažovat, zda méně usnesení, skutečně realizovaných v praxi, nepřinese větší užitek. (Ervín Močidlan). Členka uvedeného krajského výboru (Olga Kotová) uvedla, že ze značného množství usnesení vyšších stranických orgánů pramení také v některých případech nechuť funkcionářů nadále pracovat ve výboru ZO KSČ (hlavně z řad dělníků). Není to z důvodů, že by se něchtěli podílet na práci stranické organizace, ale mají pocit, že na ni nebudou stačit.

Z řady závodů Jihočeského kraje jsou připomínky k ustanovení novelizovaného Zákoníku práce (přestávky v práci). Prováděcí předpisy k vykazování a evidenci přestávek v práci jsou velmi složité, až byrokratické a podstatně komplikují evidenci pracovní doby.

V informaci jihomoravského KV KSČ je signalizováno, že omezení dodávek pro SSSR má negativní dopady ve vědomí lidí. Je tomu tak například v Metře Blansko, kde jsou nuceni přejít na jinou výrobu. Potíž je v tom, že zatímco ještě nedávno komunisté a hospodářští pracovníci vysvětlovali prospěšnost a nezbytnost zakázek pro SSSR, nyní dochází k opaku.

V Jihomoravském kraji, podle informací z posledních dnů, zaznívá stále více připomínek ke zvýšení daně z pozemků a ke změně v placení daně z příjmů obyvatel ze zemědělské výroby. Vznikají dotazy z jakých důvodů došlo k této úpravě. Pochybuje se o správnosti při stanovení a posouzení jednotlivých pozemků k zařídění půdy. Je upozorňováno na to, že na jedné straně se vyzvedává přínos drobných pěstitelů, na druhé straně takto prováděna daňová politika malopěstitele deprimuje a odrazuje. Tato kritika zaznívá mezi bezpartijními i na členských schůzích ZO KSČ. Například komunisté Státního statku Znojmo, Hrušovany, Jevišovice, Bohutice aj. uvádějí, že nejsou schopni tyto rozpory přijatelně vysvětlit, neboť sami pochybují o správnosti. Přibývá žádostí o vyjádření vyššího stranického orgánu.

(K řešení sociálně ekonomickému oddělení)

V okrese Karlovy Vary (Západočeský kraj) se i nadále opakují dotazy proč bývalí členové vlády byli pověřeni funkcemi na různých velvyslanectvích. Vzhledem k tomu, že stranický tisk ani orgány nereagovaly na tyto názory komunistů je požadována odpověď nebo stanovisko ÚV KSČ.

(K řešení oddělení mezinárodní politiky)

V Rokycanech (Západočeský kraj) jsou vyjadřovány názory, že vedoucí představitelé mnohdy vystupují takovým způsobem jakoby v dřívějším období nazastávali vysoké funkce a nenesli za současné nedostatky odpovědnost.

V Jihočeském kraji se rozšiřuje fáma o tom, že se bude platit za léky i lékařské ošetření.

V Bratislavě se s velkou odezvou setkalo uvolnění členů ÚV KSSS v důchodovém věku z funkcí. V informaci se uvádí, že mnoho občanů je toho názoru: "že takovéto opatření by mělo být přijato i u nás".

V okrese Český Krumlov (Jihočeský kraj) byl k 11. 4. 1989 snížen limit Rudého práva o 209 kusů, což se promítá zejména v drobném prodeji. Snázeji se koupí například Lidová demokracie. Je obava, že uvedený stav bude trvat i v době turistické sezóny.

Na zasedání OV KSČ Frýdek - Místek (Severomoravský kraj) bylo při projednávání programu dalšího rozvoje masové tělovýchovy a sportu kritizováno neúnosně drahé sportovní náčiní pro vystoupení na Celostátní spartakiádě 1990. Jedna bedna pro žáky 1. - 2. ročníku stojí 850 Kčs. V okrese je jich potřeba 400 a jedna nafukovací matrace stojí 500 Kčs. Celkové náklady na náčiní představují cca 500 000 Kčs.

Ze ZO KSČ v Jihočeském kraji je upozorňováno, že v květnu má být vyhodnocováno stranické vzdělávání a orientačně zahájena příprava nového ročníku. Dosud však není známo jeho obsahové a organizační zaměření. Poukazuje se také na to, že Směrnice ROH již nepočítá se společným přístupem ke vzdělání v pracovních kolektivech a se součinností KSČ a ROH.

Poznatky z oddělení ÚV KSČ k politické situaci v přímo řízených ZO KSČ

Politická situace byla v základních organizacích strany přímo řízených odděleními ÚV KSČ v měsíci dubnu ovlivňována průběhem besed se členy a kandidáty KSČ, projednáváním závěrů 13. zasedání ústředního výboru, postupem přestavby hospodářského mechanismu a dalšími vnitropolitickými i mezinárodními událostmi.

V hodnoceném období se v řadě ZO KSČ již uskutečnily besedy se členy strany. Většinou probíhají ve stranických skupinách, v početnějších (přes 20 členů) zvolili formu individuálních besed za účasti zástupců výborů ZO KSČ a hospodářského vedení. Dosavadní poznatky ukazují, že jsou otevřené, kritické a přispívají k aktivizaci komunistů. Besedy nejsou formální záležitostí, jsou přínosem pro další stranickou práci. Komunisté je hodnotí kladně jako vhodnou formu práce i pro další období. Takto hodnotí besedy například oddělení školství, vědy a kultury, sociálněekonomické oddělení a oddělení propagandy ÚV KSČ.

Na besedách zaznívá řada námětů, připomínek a návrhů pro zkvalitnění činnosti ve všech oblastech. Například v ZO KSČ Ústavu státu a práva ČSAV k mzdové politice v ústavu, k nedostatečné zpětné informaci o využívání výsledků práce vědeckých pracovníků, nedostatku informací včetně odborné zahraniční literatury a časopisů. V ZO KSČ Úřadu prezidia ČSAV byly na besedách vzneseny připomínky ke stranickému řízení (porady předsedů v pracovní době, velká administrativa) ze strany OV KSČ Praha I vůči základním organizacím. Poznatky oddělení ÚV KSČ ukazují, že se však projevuje rozdílnost, zejména v náročnosti při hodnocení úkolů a konkrétnosti v ukládání nových. V některých základních organizacích jsou tendence vymezit pro besedy soubor otázek, na které mají členové a kandidáti reagovat. Sociálněekonomické oddělení uvádí, že v některých ZO KSČ je malý zájem členů strany pracovat ve výborech základních organizací. Uvedené oddělení tomuto problému věnuje zvýšenou pozornost a situaci řeší podle konkrétních podmínek.

Ve stranických organizacích je dominantní problematikou přestavba hospodářského mechanismu. Nadále je kritizována nejasnost konkrétních ekonomických nástrojů v podmínkách přestavby i přežívající staré formy řízení. Federální ministerstvo hutnictví, strojírenství a elektrotechniky poukazuje, že v celé řadě oblastí řízení zatím nedošlo ke změně. Do určité míry se na tomto ministerstvu v celkové politické situaci odráží i ne zcela přesně specifikovaná úloha centrálních odvětvových a průřezových orgánů. Direktivní řízení z centra je v projevech kritizováno, naproti tomu však vláda a Státní plánovací komise ukládají ministrům direktivní úkoly. Komunisté FMHSE vyslovují obavy z kumulace prací na rozpisu plánu pro rok 1990 a na směrnici pětiletky v závěru letošního roku, protože nová ekonomická pravidla a normativy mají být známy teprve v září - listopadu 1989. Na federálním ministerstvu zahraničního obchodu v odboru ekonomických nástrojů a metodiky řízení narůstá kritika nadměrného pracovního zatížení po provedeném snížení počtu pracovníků. Většina stávajících pracovníků v zájmu dodržení termínů je nucena pracovat přesčas, o sobotách a nedělích. Administrativní náročnost se nesnížila, platí stará metodika řízení a výkaznictví, současně se začíná uplatňovat nová.

Oddělení společenských organizací a národních výborů uvádí, že stranické organizace ústředního výboru a českého výboru pracovníků místního hospodářství, výrobním a bytovém družstevnictví a ústavu státní správy považují za hlavní úkol realizaci přestavby ve správě, činnosti a řízení hospodářství národních výborů. Komunisté v této souvislosti doporučují vypracovat zákon o místní samosprávě a místním hospodářství s tím, že budou rozšířeny právní a ekonomické nástroje územně správních orgánů a zvýší se jejich samostatnost. Jsou vznášeny dotazy, co se v rámci přestavby správních celků bude zavádět nejdříve a zda se počítá s experimenty, jako tomu bylo v některých podnicích, ze kterých vzešla řada poznatků z uplatňování chozrasčotu. V hospodářských organizacích nižší úrovně nejsou plně známy konkrétní úkoly přestavby v podnicích spadajících pod národní výbory. Řídící pracovníci nevědí, co je třeba udělat hned a co v dalším období. V této souvislosti oddělení společenských

organizací a národních výborů považuje za nutné věnovat větší pozornost přípravě a výchově pracovníků k přestavbě a socialistickému podnikání. Členové strany Ústavu státní správy upozorňují na narůstající úkoly Generální prokuratury a současné snižování počtu pracovníků. Vyslovují názor, že snižování nelze dělat mechanicky.

Členské schůze se zabývaly plněním hospodářských úkolů a řešením řady problémů, které se na jednotlivých pracovištích projevují. Například komunisté 1. ZO KSČ ČTK (mezinárodní redakce) vyslovili nespokojenost s odvoláním zpravodaje z Kábulu. Poukazovali, že jde o značnou zpravodajskou ztrátu a neobsazení kábulské odbočky, případně její zrušení, bude chybným rozhodnutím. Dále konstatovali, že k zpravodajství pro zahraničí jsou často k dispozici jen neúplné, opožděné a nekonkrétní informace o vývoji v Československu, o které je zájem. Členové strany 2. ZO KSČ ČTK (politická redakce) se kriticky vyslovovali k nedostatečné spolupráci s ministerstvem národní obrany při získávání informací o mimořádných událostech. Dokumentují to neochotou poskytnout informace, například o havárii vojenského letadla u Brna. V 1. ZO KSČ Čs. televize (ústřední redakce armády, brannosti a bezpečnosti) komunisté vyslovili nesouhlas s usnesením týkajícím se směrnice pro přípravu ideově tematického plánu na léta 1990-1991, která ukládá snížit výrobu závažně publicistických pořadů. Považují toto rozhodnutí za neadekvátní politickým cílům a potřebám.

Komunisté ÚVOS pracovníků školství a vědy na členské schůzi signalizovali negativní tendenci ve snižování aktivity členů ROH na jednáních základních organizací, konferencích a na rostoucí nezájem zastávat odborářské funkce. Na uvedenou problematiku bylo poukazováno i na 7. plenární schůzi ÚVOS a v předsednictvu svazu. Výbor ZO KSČ a členská základna budou této otázce věnovat zvýšenou pozornost.

Mezi komunisty a ostatními pracovníky uvedeného svazu je poukazováno na nedostatek informací ve stranickém tisku souvisejících s přestavbou u nás a vývojem v ostatních socialistických zemích. Například na federálním ministerstvu hutnictví, strojírenství a elektrotechniky je kritizována nízká informovanost členů strany, účinnost práce hromadných sdělovacích prostředků a strnulost forem stranického vzdělávání, které svým pojetím pomalu reagují na měnící se podmínky rozvoje společnosti a národního hospodářství. Postrádány jsou informace pro osobní propagandu a agitaci. Poukazováno je i na nízkou úroveň aktuálních informací o průběhu přestavby v ostatních socialistických zemích, hlavně v SSSR. Vyskytují se obavy o další vývoj socialismu v PLR a MLR. Rovněž v několika ZO KSČ federálního ministerstva zahraničního obchodu a ústřední celní správy bylo kritizováno, že náš stranický tisk nereaguje dostatečně rychle a konkrétně na vývoj v socialistických státech. Tím se pak stává, že potřebné informace získávají pracovníci FMZO z cizích masových sdělovacích prostředků, především z kapitalistických států.

Komunisté ZO KSČ přímo řízených oddělením stranické práce v zemědělství, potravinářském průmyslu, lesním a vodním hospodářství upozorňují, že mezi lidmi převládá názor o nedostatečném dohledu nad tvorbou cen inovovaných průmyslových a spotřebních výrobků (často při nepatrné změně dochází ke značnému zvýšení cen). V souvislosti s odzbrojovacími návrhy jsou časté dotazy, jak budou řešeny dopady na náš průmysl (jehož část byla zaměřena na zbrojní výrobu) a zda se toto projeví v národním hospodářství a na vnitřním trhu.

Oddělení společenských organizací a národních výborů uvádí, že komunisté základních organizací strany kladně přijali zákony ČNR a SNR o boji proti alkoholismu a jiné toxikomanii. Vyjadřovali názory, že je potřebné zajistit na našem trhu dostatek kvalitních a cenově dostupných nealkoholických nápojů.

Informace o působení opozičních skupin
/zpracováno z podkladů oddělení propagandy ÚV KSČ/

Od září 1987 začalo u nás vycházet nelegální periodikum Lidové noviny. /V září a v listopadu vyšlo nulté číslo a od ledna 1988 jsou průběžně číslována./ V čele redakční rady je Jiří Ruml, jsou v ní i další, například V. Havel, Šamalík, Zvěřina, Šabata. Smyslem založení Lidových novin byla "snaha napravovat to, co se čtenář jinde dozvídá zkresleně, a nebo co se jinak vůbec nedozví". Redakce si podle slov V. Havla uvědomuje, že "mají-li lidové noviny znamenat onu opravdu novou kvalitu, pak se musí radikálně vyprostit ze zajetí některých stereotypů, návyků a nešvarů, příznačných pro mnohé publicistické projevy zdejšího "disidentského světa", jako bolestínská organizace na téma vlastní vyvrženosti, mytologizace Pražského jara, primitivní pošklebky na adresu soudobé moci, neustálé referování o vlastních policejních ústrcích atd.". Noviny by se měly "vyznačovat nadhledem, noblesou, kulturou myšlení, vyjadřování i jazyka, vyvážeností pohledu; mělo by jít o noviny schopné oslovovat každého".

Hlavním mottem je heslo: "Pravda vítězí jen když se bojuje," které údajně obměňuje pradávnu lidovou víru, že "všeho do času, Pánbůh navěky". Postupem loňského roku se v listě ustálily stálé rubriky - Z domova, Komentář Lidových novin, Reportáž Lidových novin, Justice, Ekologie, Hospodářství, Ze zahraničí, Kultura, Kalendárium /stručné životopisy některých představitelů Pražského jara i současného stranického a státního vedení/, Dopisy a ohlasy, Poslední slovo.

Lidové noviny vycházejí obvykle v rozsahu 24 stran. Tematicky jsou nejvíce ve zveřejněných příspěvcích zastoupeny otázky kultury. Propagují exilovou literaturu a umění, snaží se dokázat, že čs. kultura tvoří jeden celek složený ze čtyř částí /autoři - členové KSČ, bezpartijní nebo členové jiných politických stran, disidentská kultura a exilová/. Početně druhou nejsilněji zastoupenou tematikou byl mezinárodní vývoj. Pozornost redakce se zaměřila především na SSSR, MLR a PLR jako eventuální vzor pro vývoj v Československu. Československým sdělovacím prostředkům je vytýkáno, že informují o vývoji v těchto zemích jednostranně a přehlížejí ty jevy, které členové redakce pokládají "za hlavní". O něco méně pozornosti bylo věnováno ekono-

ce, do níž redakce zařazuje i otázky životního prostředí. Zpochybňovány jsou snahy čs. vedení o přestavbu našeho hospodářství, za vzor jsou kladeny reformy z roku 1968.

Činnosti opozice bylo věnováno celkem 42 příspěvků /7,7 %/. Redakce se zaměřila především na informace o jejich velkých shromážděních. Názory členů opozice jsou vydávány za "recepty na řešení čs. problémů". S činností opozice souvisely i materiály týkající se politického systému a útoků na současné vedení státu a KSČ. Byla zdůrazňována údajná neochota a zároveň prý i neschopnost našich představitelů provést radikální změny podobně jako v SSSR, Polsku nebo Maďarsku, v důsledku "zatížení" rokem 1968 a podílu na "likvidaci reformy a úpadku" posledních 20 let. Jednou z velmi využívaných forem novinářských materiálů byl interview. Patřily sem rozhovory s našimi předními opozičními činiteli i z jiných socialistických zemí. Velký prostor byl dán československé emigraci a to jak článkům autorským /J. Pelikán, J. Škvorecký/, tak článkům o jejich životě, práci a díle, popřípadě recenzím jejich děl/P. Kohout, M. Kundera, Z. Mlynář/. Velký zájem projevovaly LN o mladé čtenáře a mladé autory. Redakce také pravidelně seznamovala čtenáře s přijímanými opatřeními k registraci Lidových novin. Vina za dosavadní neúspěch registrace je připisována FÚTI.

V průběhu prvního čtvrtletí 1989 došlo u nás ke značné aktivizaci různých tzv. nezávislých skupin. Jednou z forem jejich působení je organizování podpisových aktivit s nejrůznějším zaměřením. Jde celkem o 61 prohlášení, podpisových akcí, peticí apod. Například:

- Podpisová akce Jazzová sekce na Václavském náměstí 19. ledna - protest proti zásahu Bezpečnosti, za "okamžité propuštění a ospravedlnění" všech zatčených, zahájení celospolečenského dialogu. /K 29.3. celkem 4 646 podpisů - 27 % dělníků, 12 % techniků, 10 % technické inteligence, 9 % umělců, 7 % studentů atd. Demografické rozvrstvení- Praha 61 %, krajská a okresní města 20 %, menší města a venkov 19 %./

- Podpisová akce tzv. Iniciativy kulturních pracovníků za propuštění V. Havla. K 6. dubnu bylo ohlášeno přes 10 000 podpisů.
- Podpisová akce vědeckých a výzkumných pracovníků za propuštění V. Havla ze 16. února - Dopis adresovaný L. Adamcovi. K 20. 4. asi 1 000 signatářů.
- Petice Nezávislého mírového sdružení ve věci V. Kočího, který odmítá nastoupit vojenskou prezenční službu - 757 podpisů k 30. 3.
- Petice Výboru na podporu Havlovy žádosti o podmíněčné propuštění z vazby, do 20. 4. již přes 1 000 podpisů.
- Petice z 13. února na podporu H. Marvanové, do 17. 4. ji podepsalo 390 žen.

Další "aktivita" se zrodila počátkem měsíce dubna, kdy skupina 52 mladých lidí z Gottwaldova, prohlašující se za náhodný vzorek lidí zformulovala a odeslala dopis požadující propuštění St. Devátého, mluvčího Charty 77 pro rok 1988. Z 52 signatářů ve věku od 16 do 37 let je 34 dělníků, 10 THP.

Jinou formou činnosti opozičních skupin je snaha dosáhnout záměrnou zaujatost orgánů Bezpečnosti a justice vůči některým známým disidentům. Svědčí o tom dopis podepsaný Eliškou Meissnerovou a Davidem Kabzanem z Prahy. Dle jejich vyjádření spáchali stejný čin /položení květin k soše sv. Václava/ jako známí disidenti - Placák, Němec, Sternová, Vondra, ale jejich jednání bylo orgány Bezpečnosti kvalifikováno značně mírněji než u zmíněných disidentů. Požadují proto stejný trest jako oni.

Dne 15. 4. 1989 vydal "Výbor na obranu St. Devátého" prohlášení, ve kterém děkuje přátelům doma i v cizině za pomoc, kterou údajně přispěli k propuštění jmenovaného disidenta.

Podpisová akce ze 17. 4. t. r. vyjadřuje ohlas některých lidí na dopis poslanců V. Štáfka a M. Štěpána, adresovaný Kongresu USA. Srovnává lednové události v Praze a demonstrace v New Yorku a Washingtonu a vyzývá s. Štáfka a Štěpána k zamyšlení nad dodržováním lidských práv v ČSSR. Přesto, že autoři uznávají oprávněnost dotazu k zástupcům vlády USA, je celkový charakter provokativní a hrubě dezinterpretuje a znevažuje zákonný postup čs. úřadů při lednových událostech. Signovalo ji celkem 82 občanů, převážně z Prahy. Mluvčími těchto signatářů jsou Josef Kuhn a Radek Zeman, oba z Prahy. Mezi signatáři jsou někteří aktivisté opozičních skupin: Jan Chudomel, Lubor Kohout, Jan a Petr Placákovi, Roman Rákosník, Ruth Šormová a Petr Dimáček.

V dopisu ze dne 24. 4. 1989, který je adresován Ladislavu Adamcovi, předsedovi vlády ČSSR a dán na vědomí FS, ČTK a Výboru čs. veřejnosti pro lidská práva a humanitární spolupráci, reagovaly některé opoziční skupiny na tiskovou konferenci ministra vnitra ČSSR s. Františka Kincla, o které přinesl informace denní tisk dne 12. 4. 1989. Zástupci tzv. Čs. helsinského výboru, Charty 77, Hnutí za občanskou svobodu, Demokratické iniciativy a Společenství přátel USA napadají ministra vnitra a označují jeho informace za "záměrnou dezinformaci československé i zahraniční veřejnosti". Jak uvádějí, jde zejména o údaje charakterizující vystoupení a činnost opozičních skupin jako nelegální, konfrontační, s cílem destabilizace situace v zemi. Stejně tak napadají i tu část vystoupení ministra, kdy říká, že nelegální uskupení získala určitý vliv na asociální a kriminální živly i na část politicky nezkušené a dezorientované mládeže. Všechna tato tvrzení s. Kincla jsou uvedenými opozičními skupinami "kategoricky odmítána". Současně v dopise obhajují i cíle Charty 77 a činnost stoupenců tzv. občanských aktivit. Uvedený dopis podepsali Jiří Hájek, Ladislav Lis, Václav Malý, Dana Němcová, Tomáš Hradílek, Saša Vondra, Rudolf Battěk, Václav Benda, Jaroslav Šabata, Emanuel Mandler, Bohumil Doležal, Petr Bartoš, Pavel Jungman, Bedřich Koutný.

Kampaň tzv. Protestního ohrazení kulturních pracovníků proti vystoupení poslance V. Štáfka ve Federálním shromáždění pokračovala dopisem "kolektivu

kulturních pracovníků" ze dne 27. 4. 1989, adresovaným předsednictvu Federálního shromáždění. V tomto dopisu se uvádí, že k původním 288 signatářům "Protestního ohražení" se připojuje dalších "225 umělců, vědců, občanů".

Ze známějších umělců podepsali ve druhé etapě "Protestní ohražení" Ladislav Smoljak, Zdeněk Svěrák, Petr Brukner, Jiří Ciesler, Karel Hlušička a Ivana Andrllová. Kromě těchto osob signovali "ohražení" i někteří exponenti opozičních skupin - Eva Vidlařová, Radomír Malý, Karel Buriánek, Ludvík Vaculík. Mezi signatáři je také Sergej Machonin, Jan Trefulka, Otomar Krejča, Ivan Vyskočil a Milan Uhde.

Stejně tak, jako v případě předcházejícího dopisu je i toto "ohražení" využíváno k napadání poslance V. Štáfka a obviňování jej z vyvolávání pogromistické atmosféry proti kulturním pracovníkům, které prý připomínají "neblaze proslulé stalinistické metody první poloviny 50 let" a obviňování jej ze zneužití "parlamentní půdy k propagandě násilí a nenávisti".

Uplatňovaná taktika organizátorů podpisových iniciativ není nová. Jejím cílem je neustálá snaha prezentovat se v zahraničí a před našimi občany jako představitelé části československé veřejnosti s tím, že je nezbytné, aby s nimi představitelé stranických a státních orgánů vstoupili do dialogu. Součástí je i snaha zdiskreditovat představitele státních a stranických orgánů, které obviňují z porušování naší Ústavy, dokumentů o lidských právech i různých mezinárodních závazků, které Československá socialistická republika přijala. V rámci uvedené taktiky se snaží do vědomí mezinárodní veřejnosti i občanů ČSSR implantovat názor, že v naší zemi, kde je vedoucí silou KSČ, je nesvoboda a totalitarismus a že tedy jedinými řešením je odstranění stávajícího zřízení.